

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Pedagogická fakulta

Katedra germanistiky

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

<i>Jméno a příjmení studenta:</i>	Bc. Markéta Machová
<i>Název diplomové práce:</i>	Nominalisierung im gegenwärtigen Deutsch und ihre Reflexion in Lehrwerken für Kinder und Jugendliche
<i>Vedoucí diplomové práce:</i>	Mgr. Jana Kusová, Ph.D.
<i>Oponent diplomové práce:</i>	Doc. PaedDr. Hana Andrášová, Ph.D.

Vyjádření vedoucí diplomové práce:

Markéta Machová se ve své diplomové práci zabývá problematikou nominalizace a v širším slova smyslu i používáním verbonominálních vazeb v současné němčině. Jedná se o téma, které je v aktuálním germanistickém výzkumu akcentováno jako jedna z důležitých vývojových tendencí současného jazyka. Je proto adekvátním předmětem výzkumu této diplomové práce. Za přínosné považuji, že se autorka touto problematikou zabývá z hlediska DaF a na základě analýzy moderních učebnic pro začátečnické úrovně A1–A2. Problematika nominalizace a nominálního stylu je totiž spojována spíše s odborným jazykem a vyšším stylem, Markéta Machová ve své práci tedy přináší nový úhel pohledu.

Struktura práce je logická a přehledná, kapitoly na sebe dobře navazují. Autorka práci rozdělila na teoretickou část, v níž se zabývá shrnutím aktuálních znalostí o tématu a vymezením užívané terminologie. Velmi dobře zde připravuje půdu pro následující empirickou část, v níž pak velmi podrobně a přehledně prezentuje svůj vlastní výzkum dané problematiky.

Teoretickou část práce tvoří kapitoly 2–8. V kapitole 2 se Markéta Machová postupně věnuje definici základních pojmů z oblasti nominalizace (*Nominalisierung, lexikalisierte vs. syntaktische Nominalisierung, Nominalphrase, Nominal- und Verbalstil, Funktionsverbgefüge*), v kapitole 3 a 4 pak synchronnímu i diachronnímu pohledu na zkoumanou tematiku. Za přínosnou považuji kapitolu 5, která se věnuje problematice slovtvorby, přestože zde mám výhrady k zařazení sice velmi informativních, ale poměrně rozsáhlých a graficky nekvalitních obrazových příloh. Markéta Machová nabízí podrobný přehled slovtvorných postupů, jejich roli v nominalizaci a nejčastější současné produktivní slovtvorné přípony. Vzhledem ke korpusové analýze tří substantiv, a sice *Prüfung, Übung a Lösung*, považuji za přínosnou samostatnou kapitolu 6 k časté příponě *-ung*.

Plynulý přechod od problematiky nominalizace v užším slova smyslu (tedy nominalizace jako tvoření substantiv) k vyšší jednotce na úrovni věty (tedy k nominální frázi) představuje kapitola 7. Pozitivně hodnotím i vysvětlení rozdílu mezi nominálním a verbálním stylem. Kapitola 8 se pak věnuje verbonominálním konstrukcím, především možnosti jejich definice a klasifikace, nastiňuje i jejich funkci v textu.

Empirickou část práce tvoří rozsáhlá kapitola 9, v níž autorka pečlivě analyzuje vybrané učebnice (Beste Freunde 1–3 a Prima 3/A2). Explicitně pro každou lekci těchto učebnic vytváří Markéta Machová na základě analýzy pracovních sešitů (slovní zásoba a zadání cvičení) rozsáhlý korpus nominalizací v užším slova smyslu (tedy substantiv vzniklých transpozicí či modifikací) a verbonominálních konstrukcí (ustálených spojení), který následně podrobně analyzuje, a sice především z etymologického a slovtvorného hlediska. Výsledky výzkumu Markéta Machová shrnuje

a doplňuje přehlednými tabulkami a grafikami. Na základě korpusové analýzy pak zkoumá, do jaké míry odpovídají reálné kolokace substantiv *Prüfung, Übung a Lösung* v korpusu *DeReKo* jejich prezentaci ve zkoumaných učebnicích.

Na základě výše uvedené podrobné analýzy dochází Markéta Machová k jednoznačným závěrům. Ačkoli je s výraznou tendencí k (nad)užívání substantiv při nominalizaci a nominálním stylu spojován spíše odborný jazyk na vyšších úrovních, je nutno s těmito tendencemi počítat již na začátečnické úrovni A1–A2. Vzhledem k některým specifickým verbonominálních konstrukcím, např. při volbě členu, vytváření větného rámce apod., není správné zvládnutí těchto jazykových prostředků pro začátečníky nijak jednoduché. Zkoumané učebnice volí jednodušší slovesa, např. *machen, haben* nebo *spielen*, čímž osvojování usnadňují.

Jazykově je práce na průměrné úrovni a kvalita jednotlivých částí textu kolísá. Autorka se v některých pasážích dopouští relativně velkého množství různých chyb z nepozornosti – ponejvíce chybná flexe, opakování stejného slova, slovosled. Stejnou nevyrovnanost lze pozorovat i v typografickém zpracování (nedůsledné používání kurzívy u metalingvistických informací, dvojitě mezery, chybějící mezery, chybějící interpunkce, uvozovky u citátu v citátu na s. 38 apod.).

Z formálního hlediska práce splňuje požadavky kladené na tento typ práce. Za ne zcela optimální ovšem považuji práci s literaturou. Autorka nastudovala a použila kvalitní a aktuální odbornou literaturu k danému tématu. Tuto skutečnost ale sráží zbytečnými chybami při její citaci:

- V textu práce autorka chybně cituje příspěvek ve sborníku. Na s. 11 např. cituje Hennig (2016) – v seznamu literatury je ale publikace k nalezení pod Welke (2016), podobně na s. 17 Kalverkämper (2016) – Kolbusz (2016)
- Na s. 10 autorka uvádí publikaci Hentschel/Weydt (2003), v seznamu literatury a dalším textu je ale uváděno vydání z roku 1990. Totéž platí pro publikaci Fleischer/Barz, která je na s. 25 uváděna s datací 2012, v seznamu literatury a na jiných místech v textu s rokem 2007, v seznamu literatury pak s další autorkou (Schöder). Publikace od Petera Ernsta je na s. 20 citována s rokem 2006, v seznamu literatury pak z roku 2005. Používala tedy autorka dvě publikace a jedna z nich chybí v seznamu literatury nebo se jedná o chybu z nepozornosti?
- Velmi často citovaná publikace Polenz (2007) v seznamu literatury chybí.
- V případě tzv. sekundární citace (tedy *zit. nach*) je zapotřebí uvést v seznamu literatury obě publikace, ne ovšem tak, jak je uvedeno v seznamu literatury u publikace Brinkmann (1962/1971).

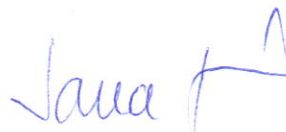
Otázky k obhajobě:

1. Äußern Sie sich bitte zu der oben angeführten Kritik der Arbeit mit der verwendeten Fachliteratur. Legen Sie ein korrigiertes Literaturverzeichnis vor.
2. Finden Sie es richtig, dass man den Schülern die Funktionsverbgefüge (auch wenn oft in einer vereinfachten Form) schon an dem A-Niveau vermittelt? Wäre *reisen* nicht einfacher als *eine Reise machen*?
3. Auf der Seite 95 führen Sie an, dass es in der Kookkurrenzanalyse keine Belege für das Vorkommen des Verbs *machen* gibt. In den Ergebnissen wurde doch Folgendes gefunden:

255 140491 24 809 **vorgeschriebenen** gesetzlich
58% die gesetzlich vorgeschriebenen [Kurse und] Prüfungen machen ...

Äußern Sie sich bitte dazu.

Práci doporučuji k obhajobě a vzhledem k výše uvedeným pozitivům i negativům navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

Podpis vedoucí diplomové práce

Datum: 18. 5. 2018